

مطالعه رفتار داعش با زنان

دکتر عباسعلی رهبر^۱

تاریخ دریافت: ۹۸/۱۰/۱۳

ریحانه بهار^۲

تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۲/۶

چکیده:

گروه تروریستی داعش^۳ که مختصر عبارت دولت اسلامی عراق و شام است. از ابتدای شکل‌گیری، تمرکز اصلی خود را بر مردان و نقش نیروی بدنی آن‌ها در نبردهای گروه گذاشت. اما کم‌کم و با پیشرفت در جذب افراد، زنان نیز به این گروه پیوستند. نقشی که زنان در حرکت‌های جنگی و پارتیزانی گروه داعش ایفا کردند بسیار متفاوت از نقش مردان بود و از چند زاویه قابل بررسی می‌باشد. از زمانی که ابوبکر البغدادی رهبری شاخه‌ی القاعده در عراق را عهده‌دار شد. ورود زنان به القاعده‌ی عراق آغاز گردید و پس از مدتی که البغدادی اعلام کرد گروه دولت اسلامی عراق را تشکیل داده است و ابومحمد جولانی را جهت تشکیل دولت اسلامی شام به سوریه فرستاد، زنان به صورت‌های مختلف به این گروه پیوستند. از طرفی بخش عظیمی از زنان در سراسر جهان با این گروه زاویه داشتند و به مخالفت علنی با داعش پرداختند. گروهی از آن‌ها بیرون از داعش و گروهی در عضویت اجباری داعش بودند. در این مقاله کوشش شده است نحوه‌ی تعامل زنان با دولت اسلامی عراق و شام مورد بررسی قرار بگیرد.

کلیدواژه: برده، جهاد نکاح، داعش، زنان

۱. دانشیار علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی (نویسنده مسئول)

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی

۳. به دلیل اقدامات ضد انسانی، ضد بشری، کشتار زنان و کودکان این عنوان برای آنها در نظر گرفته شده است.

زنان از آغاز پیدایش بشر همواره به عنوان بخش عمده ای از اجتماع مطرح بودند، گاهی پا به پای مردان به صورت مستقیم در حیات خود و خانواده اثر گذار بودند، گاهی به خاطر دور ماندن یا دور نگه داشته شدن از عرصه ی عمومی زندگی تأثیری متفاوت داشته اند. به هر روی آن چه که مهم می باشد این است که نیمی از جامعه ی بشری را زنان تشکیل می دهند و هرگونه تغییری در سیستم زندگی زنان چه در جامعه و چه در خانواده بر روی سایر مسایل جاری اثر مستقیم دارد. آن چه که این مقاله در پی بررسی آن می باشد رفتار داعش با زنان می باشد و این که در شرایط فعلی فعالیت گروه داعش، با تمرکز مستقیم در سوریه و عراق، زنان و دختران به عنوان بخشی از بازیگران این سناریوی تروریستی چه نقش خاصی را باید ایفا نمایند.

گروه تکفیری داعش^۱ با زنان به روش های مختلف برخورد داشت و دلایل متفاوتی برای استفاده از زنان در قسمت های گوناگون این گروه مطرح کرده است. اینکه زنان چه کارایی برای آن ها داشته اند و چه مزایایی را می توانسته اند برای دولت اسلامی شام و عراق به همراه داشته باشند موضوع مهم مد نظر جریان تکفیری برای به کار گرفتن زنان بوده است.

سوالی که در اینجا مطرح می شود این است که با توجه به عقاید سلفی گری داعش و قوانین سخت گیرانه ای که در قلمرو حکومتی خود وضع و اجرا کرده اند و زن که به عنوان جنس دوم^۲ در آن قوانین مشخص گردیده است چه کارکردی دارند؟ و رفتار داعش با زنان در حوزه قلمرو دولت اسلامی عراق و شام چگونه است؟

۱. به دلیل اینکه سایر مسلمانان را مرتد می دانند به آن ها گروه تکفیری گفته می شود.

۲. عبارتی که سیمون بولیوار برای خطاب قرار دادن زنان در داستانی از خود بیان کرده است.

فرضیه ای که در اینجا مطرح شده داعش در عمل با چندین گروه متفاوت از زنان روبرو بوده و از آن ها به روش های گوناگون استفاده کرده است، که این ها به شیوه های مختلف یا در عضویت داعش بودند یا در بیرون از گروه فعالیت داشته اند و یا در تضاد با دولت اسلامی و شام و عراق بوده اند یا هم راستا با آن ها فعالیت داشته اند.

جهت دستیابی به بهترین پاسخ برای سوال فوق از روش تحقیق کیفی و نظریه گفتمان میشل فوکو استفاده شده است. این نظریه به تجزیه و تحلیل شیوه ی تاثیر گذاری نظام های معنایی بر فعالیت های سیاسی می پردازد .

گفتمان را نباید ایدئولوژی، به مفهوم سنتی و محدود آن (یعنی مجموعه ی عقایدی که به وسیله ی آن عوامل اجتماعی ، اعمال اجتماعی سازمان یافته شان را توجیه می کنند) پنداشت . مفهوم گفتمان، در برگیرنده ی همه ی انواع اعمال سیاسی و اجتماعی ، از جمله نهادها و سازمان ها است.

این مقاله به دنبال یافتن پاسخی برای این سوال است و علی رغم کمبود مستندات و عدم دسترسی مناسب به منابع دست اول و همچنین هم عصر بودن فعالیت های این گروه در هنگام نگارش ، تلاش شده است بهترین پاسخ برای سوال فوق بیان شود .

روشی که این مقاله از آن بهره برده است؛ تفصیلی از نوع کیفی به بررسی موضوع پرداخته و داده ها از اسناد کتابخانه ای به دست آمده است.

۱- تاریخچه ای کوتاه از داعش و عضویت زنان:

برای بررسی موضوع زنان و داعش ابتدا می بایست به نحوه عضویت زنان در این گروه پرداخته شود. این که از زمان تاسیس این گروه ، زنان چگونه وارد شده اند. اگر بخواهیم دقیق تر به مساله نگاه کنیم می بایست این عضویت را از زوایای مختلف بررسی نمود. یعنی زنانی که از همان ابتدا داوطلبانه وارد شده اند و زنانی که به اجبار و به صورت اسیر به این گروه پیوستند.

پس از تاسیس دولت اسلامی عراق و شام، برخی از زنان از نقاط مختلف دنیا به قصد همراهی، به سمت عراق و سوریه حرکت کردند. که بیشترین تعداد از این زنان از کشورهای فرانسه، آلمان و استرالیا بوده‌اند. این زنان ابتدا بیشتر در شهر رقه ساکن شدند و کم‌کم در شهرهای رمادی و فلوجه نیز سکونت کردند، این‌ها گروه اول زنان عضو داعش هستند. گروه دوم، زنانی را شامل می‌شود که به خواست خود وارد نشده‌اند بلکه در حملات گروه تروریستی داعش اسیر شده و به اردوگاه‌ها برده شده‌اند و پس از سکونت در آن‌جا یا به دلیل مقاومت و درگیری سرشان بریده شده یا اینکه تن به خواست فرماندهان داده‌اند و در شرایطی که آن‌ها خواسته‌اند زندگی کردند. که برخی از آن‌ها برده و کنیز شدند و به امورات تهیه غذا و شستن لباس و ... می‌پرداختند و برخی دیگر نیز به عنوان برده جنسی در اختیار مبارزان قرار می‌گرفتند. (محمد حسن حبیبیان، ۱۳۹۷: ۵۷)

در بررسی‌های صورت گرفته متوجه شدیم که تعداد زنان گروه دوم از زنان گروه اول به مراتب بیشتر بوده هر چند تبلیغات رسانه‌ای داعش مطلب را به گونه‌ای دیگر منتشر می‌کنند.

در این‌جا لازم است پیش از هر بحث دیگری، به مساله‌ی گفتمان داعش در خصوص زنان و جایگاه آنان بپردازیم تا بتوانیم مقایسه دقیق‌تری از گفتمان زنان در سراسر جهان و با ایدئولوژی‌های مختلف به دست آوریم.

زنان در گروه تروریستی داعش نقش حیاتی و بسیار مهمی ایفا می‌کنند که از برده بودن تا تصدی بالاترین مناصب در این گروه را شامل می‌شود. به گونه‌ای که از آن‌ها با عنوان جعبه‌ی سیاه‌الغدادی یاد شده است. ظهور گروه تروریستی - تکفیری داعش به چالشی بزرگ برای پژوهشگران جنبش‌های بنیادگرا و گروه‌های تروریستی محافل فرهنگی و رسانه‌ای تبدیل شد.

در این بین هر چه از ظهور این گروه می‌گذرد اسرار تشکیل این گروه، ساختار تشکیلاتی آن و عوامل نفوذی و تاثیر گذار بر آن بیش از پیش آشکار می‌شود که تازه‌ترین تحقیقات و اطلاعات به دست آمده از نقش زنان پرده بر می‌دارد.

حدود ۵۰ یا ۶۰ زن مسلمان انگلیسی از طریق خاک ترکیه به سوریه رفته اند تا به گروه داعش بپیوندند، که از جمله ی آنها پیوستن دخترانی به نام های یسرا حسین دختر دانش آموز ، اقصی محمود دانشجو و خواهران دوقلو به نام سلما و زهرا بازتاب وسیع خبری و رسانه ای پیدا کرد . علاوه بر این ، لیست زنان مسلمان دیگری هم از کشورهای آمریکا ، اتریش ، فرانسه ، هلند ، کانادا ، نروژ و سوئد به این گروه پیوستند، موجود می باشد. (اردوان احمدی ، ۱۳۹۶ : ۵۴)

در القاعده زنان نقش ثانویه داشتند و در بسیاری از موارد اجازه ی مشارکت مستقیم در عملیات نظامی را نمی دادند ، اما در رابطه با داعش کاملاً بر عکس است .

برخی از زنان هم به دلیل تحریک احساسات به این گروه پیوسته اند ، با این امید که موضع قدرتمند در قبال دیگر زنان داشته باشند و آن ها بتوانند خود را در برابر و مساوی با مردان تصور کنند .

برای مثال ام ایس دارای اصالت اروپایی است ، او در شهر منیج واقع در ریف شمالی استان حلب که زمانی تحت تصرف داعش بود ، زانی که قصد سفر به سوریه و پیوستن به داعش داشتند را نصیحت می کرد ، او در خانه و از طریق فضای مجازی و اینترنت با زنان دیگر ارتباط داشت و طی این ارتباطات افکار و اندیشه ها و ایدئولوژی داعش را به آن ها معرفی و آنان را جهت پیوستن به این گروه تشویق می کرد .

بیشترین جمعیت زنان داعش در شهر موصل زندگی می کنند که داعش برای آن ها شرایط خاصی را وضع کرده و همه زنان عضو داعش و حتی سایر زنان نیز مجبور به پیروی می باشند. از اقدامات داعش در قبال دختران می توان به جلوگیری از ثبت نام زنان و دختران دانشجو در رشته های غیرپزشکی در دانشگاه موصل نام برد در واقع فقط آن هایی که پزشکی می خواندند اجازه ی ثبت نام یافتند .

بعد از موصل ، رقه شهری است که بیشترین زن عضو داعش را دارد ، در این شهر نیز شرایط خاصی اعمال می شود .

فهرست قوانین داعش برای زنانی که در شهر رقه زندگی می کنند^۱:

۱- ممنوعیت پوشیدن شلوار جین برای زنان

۲- ممنوعیت کوتاه کردن مو

۳- ممنوعیت نشستن زنان بر صندلی

۴- ممنوعیت تبلیغ آرایشگاه زنانه

۵- ممنوعیت مراجعه زنان به دکتر زنان و زایمان

گروهی از زنان نیز عضو داعش می باشند که در دسته جنگاوران قرار می گیرند. که اکثر آن ها داوطلبانه به عضویت درآمده اند و با آموزش هایی که دیده اند که بتوانند در شرایط خاص با مردان مبارز همراهی کنند و گاهی نیز اقدام به عملیات انتحاری نمایند.

آن چه مورد تاکید می باشد این است که نقش زنان در تثبیت ایدئولوژی گروه ، تنها نقش زنان در گردان الخنساء نیست. گردانی که به زنان تک تیرانداز و کارشناسان زبده اش در ساخت کمربندهای انتحاری و انواع بمب ها و نظارت بر وضعیت اجرای شرع از سوی زنان در مناطق تحت تصرف داعش و مهم تر از همه جهاد نکاح و داستان های مخوفش و با ایفای نقش همسر محدود نمی شود بلکه نقش بسیار مهمی در زمینه ارایه کمک های لجسیکی و انتقال مخفیانه و قاچاق عناصر این گروه از جایی به جای دیگر دارند.

۲- روش داعش برای جذب نیرو از زنان از سراسر دنیا به خصوص کشورهای منطقه :

^۱.ارجاع به اطلاعیه منتشر شده در سایت رسمی داعش «الدوله الاسلامیه»

انتشار تصاویری از زنان داعشی در جبهه های جنگ در عین این که بیانگر نیاز شدید این گروهک به نیرو است ، بعید نیست که تاکتیک جدیدی برای جذب زنان به منظور پیوستن به داعش باشد .گویی داعش از این طریق به زنان می گوید : در صورت پیوستن به آن ها نقش شما محدود به رسیدگی به شوهران و تربیت نسل جدید نمی شود ، بلکه فرصت دارید که نقش های مهمی در جبهه های نبرد ایفا کنید .

این تفاوت داعش با القاعده^۱ است ، القاعده مخالف حضور زن در جنگ است و معتقد است که در صورت اسیر شدن زن ، خطرات زیادی برای خود آن ها خواهد داشت .

بخشی از زنان نیز هستند که در نقاط مختلف جهان یا در میان اعضای داعش به مخالفت با آن ها می پردازند . در این بخش به صورت تفکیک شده به نقش زنان در مخالفت یا حمایت از داعش پرداخته می شود .

۳- ارتباط زنان و داعش در درون و بیرون داعش :

برای بررسی دقیق رابطه زنان و داعش ، لازم است که ابتدا یک دسته بندی مناسب ارائه شود ، بدین صورت که در آغاز زنان را از حیث اینکه موافق با عملکرد این گروه می باشند یا مخالف باید به صورت تفکیک شده بررسی کرد .

بدین صورت که در سراسر جهان گروهی از زنان هستند که به دلایل مختلف که توضیح داده خواهد شد با گفتمان داعش هم سو می باشند و به شیوه های گوناگون این هم سویی را نشان می دهند که در این مقاله به این صورت دسته بندی گردیده اند:

۱- موافقان در درون داعش

۲- موافقان بیرون از داعش

که موافقان در درون داعش نیز به سه دسته مجزا تقسیم می شوند:

^۱تشکیلات بنیادگرای اسلامی که توسط اسامه بن لادن پس از حمله شوروی به افغانستان تاسیس شد.

الف: زنان عضو گردان الخنساء^۱

ب: داوطلبان جهاد نکاح

ج: برده های داوطلب جهت خدمت رسانی

موافقان بیرون از داعش که تنها یک دسته دارند و آنان زنانی هستند که به نوعی جذب ایدئولوژی و گفتمان داعش گردیده اند اما به دلایل متفاوت امکان ملحق شدن به این گروه را ندارند اما از طریق فضای مجازی و شبکه های اجتماعی موضع گیری ها و حمایت خود را اعلام می نمایند.

مخالفان گروه تروریستی داعش نیز خود به دو دسته تقسیم می شوند:

۱- مخالفان در درون داعش ۲- مخالفان از بیرون داعش

بخشی از زنان که با گفتمان مطرح شده داعش مخالفت می کنند در عضویت داعش قرار دارند یا در گذشته عضو داعش بوده اند اما به دلایل مختلف با این گروه مخالف هستند. این مخالفان خودشان به چند دسته تقسیم می شوند:

الف: برده های کاری

ب: برده های جنسی

ج: همسران، مادران و دختران اعضای داعش

د: زنان و دختران کرد کوبانی و ایزدی

و دسته دوم زنانی هستند که بدون عضویت در گروه داعش و یا بدون برخورد مستقیم با این گروه، با گفتمان مطرح شده آنان و نحوه فعالیت ایشان مخالف هستند، که این زنان نیز دو دسته هستند:

^۱.گردانی از زنان عضو داعش که عملیات نظامی انجام می دهند.

الف : زنان سیاستمدار و فعالین اجتماعی

ب : زنانی که از لحاظ اجتماعی و سیاسی جایگاه ویژه ای ندارند اما به عنوان بخشی از جامعه زنان به نوعی مخالفت خود را از طرق مختلف بیان می دارند.

که به ترتیب به توضیح هر یک از موارد فوق اشاره خواهد شد.

۱- زنان موافق داعش

۱-۱ موافقان از درون

۱-۱-۱ زنان بمبگذار انتحاری:

در حال حاضر ۵٪ قربانیان انتحاری در عراق توسط عملیات زنان کشته شدند، تا کنون ۳ عملیات مهم در دیاله توسط زنان انجام شده است. ۷ دسامبر ۲۰۰۷، یک زن به دفاتر گروه سنی مستقر در دیاله که با القاعده در عراق مبارزه می کرد حمله کرد که در این حمله ۱۵ تن کشته و ۳۵ نفر مجروح شدند. در ۳۱ دسامبر هم یک بمبگذار زن در شهر یعقوبه برای خود یک کمربند انتحاری کار گذاشت که در کنار یک ایستگاه پلیس منفجر شد و به مجروح شدن ۵ نیروی پلیس و ۴ غیر نظامی منجر شد.

اولین زنی که چنین ماموریتی انجام داد سنا میدالی لبنانی بود که در سال ۱۹۸۵ در یک انفجار انتحاری دو سرباز اسرائیلی را کشت. شایان ذکر است که در کشور عراق مامور امنیتی برای تجسس زنان وجود ندارد در نتیجه برای انجام عملیات انتحاری مناسب تر هستند.

برای مثال جمانه حمید ۳۴ ساله متاهل دارای مغازه فروش بدلیجات در عرسال یکی از زنانی است که هم اکنون در زندان مشهور رومیه لبنان به اتهام قاچاق خودروهای بمبگذاری شده در بازداشت به سر می برد، او در فوریه سال ۱۹۸۵ در یک کمین دقیق و حساب شده توسط نیروهای وابسته به دستگاه های اطلاعات و امنیت لبنان در منطقه ی البقاء در جاده ی عرسال - اللبوه به همراه دو زن دیگر در حال راندن یک دستگاه خودروی ریو نقره ای دستگیر شد.

۱-۱-۲ جهاد المناکحه (جهاد نکاح یا جهاد جنسی)

محمد العریفی اولین بار فتوای جهاد نکاح را صادر کرد. فرمانده زن ارتش جهاد برای نکاح « ملکه المحاربین» است. او در بیانیه ای که منتشر کرده است به نام « نشاط نکاح » از زنان خواسته در کنار مردان برای جهاد حاضر شوند سلاح به دست بگیرند، دشمن را از پای در آورند و اگر نمی توانند، لاقط مردان جهادی را آماده ی رزم کنند! بیشتر زنان که در گروه داعش هستند (نژاد عربی) از خانواده های سطح پایین هستند، کسانی که از لحاظ فرهنگی و اقتصادی و ... جز طبقات بسیار پایین می باشند و از طیف های به حاشیه رانده شده محسوب می شوند. بیشترین هدف داعش، زنان عربستانی است، حتی در کتیبه گردان الخنساء نوشته شده که « به شهرک ها و محله های فقیر نشین جنوب ریاض یا خانه های حلبی آبادی های جده بروید و در آن جا آن چه را در پی آن هستید خواهید یافت». (هاجر عبدالصمد، ۲۰۱۶: ۵۷)

قیمت دختران اسیر شده ۱۰ تا ۲۰ هزار دلار است و بیشترین قیمت برای دختران ۱۱ تا ۲۰ سال است، ایزدی ها گران تر هستند، برای این که از سایر زنان عراقی زیباترند، از طرفی بالاترین قیمت برای دختران بلوند با چشمانی سبز و آبی می باشد. (هاجر عبدالصمد، ۲۰۱۶: ۵۷)

غاده عویس خبرنگار الجزیره به طور داوطلبانه خود را در اختیار جنگجویان قرار داده و جهاد نکاح را به جا آورده است.

برخی از دختران و زنان هم هستند که روزها در جبهه و شب ها در بستر می جنگند.

ریما و زهرا اقبال در سال ۲۰۱۳ به سوریه رفتند و با اعضای داعش ازدواج کردند، این خواهران ۵ فرزند پسر زیر ۸ سال از داعشیان دارند.

• تظاهرات المطالبه بالنکاح الجهاد

تعداد زیادی از زنان در سوریه تظاهرات کردند تا تمایل خود را برای این که داوطلبانه به جهاد نکاح بپردازند را اعلام کنند. آن‌ها سلاح به دست، تظاهرات را آغاز کردند و با شعار ما آماده ی جهاد نکاح هستیم اسلحه ها را به زمین گذاشتند.

۳-۱-۱ گردان الخنساء

پس از شکست داعش در شهر رقه، عناصر داعش از زنان خواستند که در مبارزات مستقیم شرکت کنند، درخواست داعشی‌ها از زنان برای حضور در جنگ، تغییری اساسی در سیاست داعش به شمار می‌رفت، این گروهک مدعی است که در تابستان ۲۰۱۷ برخی از زنان، نامه‌ای به آن‌ها ارسال کرده و خواستار مشارکت در جبهه‌های نبرد شده بودند اما داعش با رد خواست آن‌ها اعلام کرده بود که جای زنان، تنها در خانه است. (ابوبکر ناجی، ۱۳۹۶: ۹۶) برای مثال فتحیه المجاطی از تروریست‌های بین‌قاره‌ای داعش است. او یکی از اسطوره‌های گروه‌های تروریستی و همسر عبدالله عظام است، اسطوره بودن فتحیه به علت نقش برجسته‌اش در داخل این گروه تروریستی و فعالیت‌های ویژه‌ی وی نیست، بلکه به علت شرایط استثنائی زندگی وی و مراحل مختلف آن است.

وی از فرهنگ غربی به سمت رویکردهای سلفی و تروریستی روی آورد و اولین مراحل حضور وی در افغانستان بود، او تجربه‌ی زندگی در سایه‌ی حاکمیت طالبان را داشت و بعد از آن در شرایط سخت زندان قرار گرفت او در مراکش نیز

فعالیت می کرد و در اواخر نیز به همراه پسر خود وارد سرزمین های تحت حاکمیت داعش شده است. (عبدالمحمد شریفیات، ۱۳۹۵: ۱۴۶)

* نکاتی پیرامون زنان وابسته به گروه تروریستی داعش:

- ۱- در محدودیت منابع اطلاعات و اخبار مستقل از این پدیده است که اغلب در نتیجه ی اطلاعاتی است که رسانه عربی از محافل امیبتی مطرح می کنند.
- ۲- در خصوص نقش متقابل مناسبات مستقیم اجتماعی و دنیای مجازی به عنوان عوامل تاثیرگذار در جذب زنان و دختران در میان القاعده و داعش است. البته در بیشتر موارد در شرایط اجتماعی نقش بیشتری را در روند تاثیر گذاری و موضع گیری ها ایفا می کنند.
- ۳- در رابطه با تاثیرپذیری های افراد ، در مورد دختران نوجوان سودانی، شبکه های اجتماعی دولت ها نقش مهمی داشتند و در مورد فتحیه همسرش بیشترین نقش را ایفا می کرد.
- ۴- در رابطه با تاثیرپذیری های افراد مختلف در نتیجه ی تعامل و برخورد با افکار و ایدئولوژی داعش است که باعث تغییر تفکرات و میل به تعصب دینی و تلاش برای یافتن محیط اجتماعی متناسب با این رویکرد جدید است ، در همین راستا موضوع مهاجرت به سرزمین دولت اسلامی به عنوان تنها نقطه ی جغرافیایی که شریعت اسلامی در آن اجرا می شود ، مطرح شده است، این موضوع را در رابطه با فتحیه و بیشتر زنانی که به این گروه پیوسته اند مشاهده می کنیم.
- ۵- در خصوص عملیات شست و شوی مغزی است که به نظر می رسد ، با درجه بالایی از دانش و هوشمندی در محافل علمی انجام می شود، در بسیاری از موارد، کسانی که گرفتار این عملیات شده اند تحصیلات بالایی داشته اند ، نظیر فتحیه که دانشجوی حقوق بود یا ایمان کنجو که دانشجوی دکترا بود. ملموس تغییر کاملاً که بی شک بحران هویت یکی از مهم ترین بسترهای ریشه ای این پدیده است که در مورد فتحیه نیز این است، تاثیراتی در نتیجه تحولات مربوط به جنگ خلیج فارس برای او ایجاد شد، او را در این عرصه وارد کرد

۶- در خصوص شرایط اقتصادی و اجتماعی قربانیان این رویکرد وجود دارد که در بسیاری از موارد قربانیان این گروه ها با وجود خطراتی که برای رفتن به الرقه داشته اند در نتیجه وعده ی پیدا کردن فرصت های شغلی و زندگی جدید این کار را انجام داده اند ، آن ها پیش از این گرایش ها ، دچار خستگی و بیکاری و عدم وجود فرصت های شغلی مناسب بودند، در مورد فتحیه نیز بحران مالی موجود در ابتدای زندگی زناشویی آن ها و عدم کمک مناسب از سوی خانواده و انزوایی که با آن دست و پنجه نرم می کردند نقش مهمی در این تحولات داشته است.

۷- در بسیاری از شرایط ، خانواده ها متوجه خطرات تحولاتی که دخترانشان با آن دست و پنجه نرم می کنند شده اند . آن ها تلاش داشته اند روند تاثیر پذیری دخترانشان را از افکار داعش متوقف کنند و جلوی مهاجرت آن ها را بگیرند اما تلاش های آن ها با شکست مواجه شده است.

۱-۲ موافقان از بیرون

این گروه از زنان در سراسر دنیا زندگی می کنند ، مشغول کار و فعالیت های روزانه خود می باشند ، بر اثر تبلیغات و فضای اجتماعی جذب ایدئولوژی داعش شده اند اما به دلایل مختلف امکان پیوستن به این گروه برای آن ها وجود ندارد.

از دلایل عدم امکان ملحق شدن آنان می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- ۱- دوری مسافت
- ۲- مشکلات خانوادگی
- ۳- ترس از اتفاقات خطرناک در مسیرمهاجرت به عراق و سوریه
- ۴- ترس از مواجهه با داعش (علی رغم موافقت با تفکرات آن ها ، گاهی باور قلبی وجود ندارد)
- ۵- عدم باور به توانایی های خود (در عضویت گروه داعش چه فعالیتی باید انجام دهند)

این گروه از زنان، در درون خود به دلایل مختلف علاقمند به داعش و ایدئولوژی های آنان شده اند، برخی از آن ها جذب قدرت و نمایش بیرونی مردان داعش شده اند، برخی نیز جذب حضور جنگجویان زن شده اند.

البته این مقاله به دنبال ریشه یابی این مسائل نیست اما به نظر می رسد برخی از این زنان، عقده های فرو خورده ای دارند که در داعش آن ها را هویدا می بینند و برخی دیگر، نیز، از مسلمانان بسیار متعصبی هستند که باور قلبی دارند فعالیت های داعش، نمایانگر اسلام واقعی حضرت محمد (ص) می باشد.

۲- زنان مخالف داعش:

۲-۱: مخالفان از درون

۲-۱-۱: زنان و دختران کرد کوبانی و ایزدی

بخشی از زنان نیز هستند که قوم آن ها از مخالفان سرسخت داعش می باشند و بارها با داعشیان جنگیده اند. از آن جمله، زنان و دختران کرد کوبانی و ایزدی اند که پس از مشاهده ی نبردهای سنگین خانواده های خود با تروریست ها آن ها نیز وارد جبهه های جنگ شدند، سلاح به دست گرفتند و داوطلبانه به مبارزه پرداختند آن ها دوشادوش مردان تبار خود با دولت اسلامی جنگیدند و مبارزه کردند.

این جنبش که در ابتدا بین کردها تشکیل شد به تدریج به یک جنبش کثیرالمله تبدیل شد و در سراسر خاورمیانه گسترش یافت. پس از حمله ی تروریست ها به شمال و غرب عراق در مرز با سوریه در سال ۲۰۱۴ بسیاری از زنان بی دفاع کشته یا مورد تجاوز قرار گرفتند، این جنایات باعث آن شد که دختران اسلحه به دست بگیرند. دختران و زنان در سن ۱۸ تا ۴۰ سال از سوریه، عراق و عربستان سعودی و دیگر مناطق خاورمیانه در یگان نظامی گرد آمده اند، به گفته ی عبد السلام علی، فرستاده ی حزب کردستان اتحادیه ی دموکراتیک در روسیه، شهروندان کشورهای اتحادیه ی اروپا نیز در جوخه ی زنان می جنگند.

نسل کشی در ایزدیان^۱ توسط داعش زیاد شده، زنان آن‌ها را وادار به بردگی جنسی می‌کنند تا نسل خودشان را زیاد نکنند، بلکه نسل داعشی‌ها را افزایش دهند. داعش در سال ۲۰۱۴ بیش از ۵۰۰۰ نفر از مردان ایزدی را کشت و حدود ۵۰۰۰ تا ۷۰۰۰ زن ایزدی را به بردگی جنسی گرفت. (زولفو لیوانلی، پری اشتیری، بی قراری، ۴۲)

در سال ۲۰۱۸ داعش، یک اپلیکیشن رمز گذاری طراحی کرده و تصاویر زنان و دختران ایزدی دستگیر شده را منتشر کرده است و آن‌ها را به صورت آنلاین به فروش می‌رساند و برای مزایده عرضه میکند.

یکی از زنانی که از این طریق به فروش رفته در حال حاضر توسط بازرسان سازمان ملل متحد از دست داعشیان نجات پیدا کرده و تحت درمان است. او ۱۵ بار توسط این اپلیکیشن به فروش رفته و تقریباً خیلی از آن‌ها را به یاد نمی‌آورد. (محمد کمال باغستانی - داعش، شهروندان و تبلیغات دینی، ۳۰)

شورای امنیت سازمان ملل در بیانیه‌ای که در نشست سال ۲۰۱۱ منتشر کرده است، اعلام نموده که ۴۰٪ از مبارزان با داعش زنان هستند که در این بیانیه از آنان با عنوان شیرزن یاد شده است.

از مهم‌ترین نبردهایی که زنان در آن‌ها شرکت داشتند: نبرد کوبانی سوریه و حمله به سنجار در شمال غرب عراق را می‌توان نام برد.

شعار اصلی زنان در مبارزه با داعش «ما امید پیروزی هستیم» است.

حملات دولت اسلامی بسیاری از زنان را وادار کرد خانه را ترک و به صفوف رزمندگان بپیوندند، بدین ترتیب در سال ۲۰۱۴ در کردستان سوریه، سازمان مبارزان داوطلب تشکیل شد که با داعش بجنگند و شعار اصلی آن‌ها «ما را نمی‌توان کشت ما امید پیروزی هستیم» می‌باشد.

^۱ گروهی از کردهای شمال عراق که یکتاپرست هستند و پیرو یزدان پاک می‌باشند اما به اشتباه آن‌ها را شیطان پرست می‌دانند.

مبارزه با داعش در اقلیم کردستان عراق، تنها به مردان محدود نمی شود و صدها زن کرد نیز پس از آموزش نظامی به صف پیشمرگه های کرد پیوسته اند تا بتوانند از سرزمین خود در برابر اسلام گرایان افراطی دفاع کنند. تعداد زنانی که تا سال ۲۰۱۶ به مبارزان مسلح کرد، برای مقابله با داعش پیوستند، حدود ۵۰۰ نفر ذکر شده اند.

در جبهه ها وقتی مبارزه به بن بست می رسید، زنان مبارز را جلو می فرستادند و آن ها بلند بلند لالایی می خواندند تا داعش در جبهه های مقابل، صدای زنان را شنیده و جبهه را خالی کنند، از ترس اینکه مبادا به دست یک زن کشته شوند، به همین دلیل در کوبانی، زن ها بیشتر از مردها در موقعیت نظامی قرار گرفتند، حدود ۱۵۰ نیروی داوطلب زن در صفوف نیروهای امنیتی در استان المثنی حضور دارند که با تروریست های داعش می جنگند. (امید حاجوی، ۱۳۹۷: ۶۵)

برای مثال نیشتمان دختر ۱۹ ساله کرد است که در پی حملات گروه به دولت اسلامی تصمیم گرفت در خط مقدم علیه داعش بجنگد، او به تازگی، ازدواج کرده و همسرش نیز از پیشمرگه های کرد در اقلیم کردستان است او تصویری از اعضای خانواده اش را در همه جا همراه خود دارد و می گوید با وجود این که دلش برای آن ها تنگ شده اما دفاع از سرزمین برای او در اولویت است و ترجیح می دهد در جبهه ی نبرد علیه داعش بماند.

آن ها در مناطق شمالی عراق به نبرد مشغول هستند و از شهر نفت خیز کرکوک در برابر پیشروی داعش دفاع می کنند. ریحانه دختر تک تیرانداز کرد کوبانی است که به فرشته ی کوبانی شهرت دارد و برای سرش ۲ میلیارد دلار تعیین شده است، در حال حاضر تصویر واضح و روشنی از چهره ی او وجود ندارد. (امید حاجوی، ۱۳۹۷: ۷۶)

دو هزار دختر و زن ایزدی هنوز در اسارت نیروهای داعش هستند و تنها شمار اندکی از آن ها توانسته اند فرار کنند.

• زنان یونیفرم پوش:

این گروه از زنان علاوه بر شکست داعش، از اهداف ایدئولوژیکی پیروی می کنند. مبارزه برای دستیابی به آزادی و جامعه ی دموکراتیک که در آن زنان و مردان دوش به دوش هم از وطن دفاع کنند.

دختران با پیوستن به دسته های نظامی ، برخورد شرقی نسبت به نقش جنس ها را تغییر می دهند .فرستاده ی حزب کردستان ،این موضوع را قبول دارد و می گوید : « دختران ما که یونیفرم نظامی به تن می کنند، اسلحه به دست می گیرند مثل مردان از حق داشتن زندگی شخصی برخوردار می شوند باعث می شوند که خیلی ها از آن ها الهام بگیرند».

برای نمونه در عربستان سعودی که حتی رانندگی برای زنان ممنوع بود دختران به فکر مقام اجتماعی خود افتادند . رزمندگان یگان های نظامی در مصاحبه با « آر. تی وی » تعریف کردند که چرا تصمیم گرفتند به دسته ی مبارزان داوطلب بپیوندند.

گولان از یکی از شهرهای سوریه برای دفاع از خانواده ی خود به صفوف رزمندگان پیوست « پدرم را دوست دارم ، اما چگونه می توانم علاقه ی خود را ثابت کنم ، من با دشمنان خواهم جنگید تا خانه و خانواده ی من در امن و امان باشند و پدرم به من افتخار کند».

بینفیش ۲۰ ساله از خانه فرار کرده تا با تروریست ها بجنگد « وقتی دختران رزمنده را در خیابان دیدم من از زندگی مثل گذشته خجالت کشیدم ، من هم دلم خواست سفیر باشم ، والدینم از دسته های زنان خوششان آمد اما آن ها نمی توانستند قبول کنند که فرزندشان راهی جنگ شود، به این دلیل، بدون خداحافظی با آن ها خانه را ترک کردم ، پس از یک مدت طولانی با آن ها تماس گرفتم و گفتم که در دسته ی زنان هستم و دیگر نگران نباشند».

- پیروزی یگان نظامی زنان:

دسته ی زنان مبارز ، قهرمانانه در نبردها برای آزادی شهر کوبانی سوریه شرکت داشتند این شهر در سال ۲۰۱۵ میلادی ۱۳۳ روز در تصرف تروریست های داعش قرار داشت.

شیرزنان شرقی در صفحه ی خود در فیس بوک اطمینان می دهند که حضور آن ها در جبهه،باعث بالارفتن روحیه ی سربازان می شود.

همه این گروه‌های ذکر شده، زمانی که توسط نیروهای داعش اسیر می‌شوند مورد آزارهای مختلف قرار می‌گیرند، برخی از آن‌ها برده جنسی می‌شوند، برخی برده کاری و از برخی از آن‌ها هم که توانمندی‌های نظامی دارند برای عملیات استفاده می‌شوند. اسرای نافرمان هم کشته می‌شوند.

۲-۱-۲ برده‌های کاری:

گروهی از زنان، به ظاهر عضو گروه داعش هستند و در حوزه‌ی حکومتی دولت اسلامی زندگی می‌کنند و تحت فرمان نیروهای داعش می‌باشند و بعضاً با آن‌ها زندگی می‌کنند، این گروه از زنان پس از این که سرزمین و خانه‌هایشان را داعش تسخیر کرد، خود آن‌ها هم اسیر شدند و به خدمت داعش درآمدند، وظیفه‌ی امور نظافتی اردوگاه‌ها، شستن لباس سربازان و آماده کردن غذا به عهده‌ی آن‌ها بود. این‌ها جزء ناراضیان هستند و برخی از آن‌ها بارها تلاش کردند که از آن‌جا فرار کنند که یا کشته شدند یا موفق به اقدام نشدند، تعدادی هم خارج شدند و به سمت مرزها رفتند و توسط پلیس‌های مرزی نجات پیدا کردند.

بخشی از زنان هم وجود دارند که برده‌ی داعشیان هستند اما در اردوگاه‌ها ساکن نمی‌باشند و برای دولت اسلامی و در زمین‌های کشاورزی که قبلاً متعلق به خود آن‌ها بوده و پس از حمله‌ی گروه تروریستی جزء مالکیت داعش محسوب می‌شده، مشغول به کار شدند و مواد غذایی و محصولات کشاورزی دولت اسلامی را فراهم می‌کنند. قطعاً آن‌ها هم از مخالفین هستند زیرا تا پیش از این اتفاقات، تلاش برای کسب روزی بر روی زمین‌های خودشان بوده اما حالا فقط برده‌ای هستند که برای داعش تلاش می‌کنند.

برای مثال، می‌توان بردگی سه خواهر اسیر در دست داعش به نام‌های رزا، بشرا و سهیلا که به ترتیب ۱۴، ۱۲

و ۷ سال، دارند و سه سال اسیر داعش بودند را ذکر کرد. آن‌ها بخشی از این مدت را از هم جدا بودند، در سال ۲۰۱۴ در پی حمله‌ی داعش به روستای آن‌ها، پدر، مادر و برادرشان را گم کردند، به رزا گفته شده خواهرهایش به خاطر

رفتار بد کشته شده اند، در واقع یک داعشی، آن‌ها را در شهر تلغفر فروخت، در ابتدا کارهای خانه را انجام می‌دادند، آن‌ها کنیز شده بودند. در حال حاضر این خواهران آزاد شده‌اند.

۳-۱-۲ برده‌های جنسی:

این دسته از زنان آن‌هایی هستند که پس از فتح سرزمین‌هایشان توسط دولت اسلامی به اسارت آن‌ها درآمده‌اند و به دلیل جوانی و زیبایی (البته به طور معمول) در بازار برده‌ها در شهرهای مختلف به قیمت‌های گوناگون به فروش می‌رسند تا در جهت لذت بردن سربازان داعش کار کنند، برخی از آن‌ها دختران کم سن و سال ایزدی و کرد هستند که بسیار زیبا و خوش اندام و برای مردان داعش بسیار هوس‌انگیز می‌باشند، این‌ها از مخالفین اصلی گروه داعش هستند. چون هم اسیر شدند، هم در شرایط سخت زندگی می‌کنند، هم از خانواده دور مانده‌اند و هم این‌که از لحاظ جسمی و روحی دچار مشکلات شدیدی گشته‌اند، گاهی خودکشی کرده و گاهی گریز، اما اغلب توان هیچ کدام از این کارها را نداشته‌اند و تن به خواسته‌ی مردان داعش داده‌اند.

طبق قانون دولت اسلامی یک زن با سه‌الله اکبر حلال می‌شود و با سه‌الله اکبر عقدش باطل، در نتیجه می‌تواند مدام به عقد فرد جدیدی درآید. داعش در شهر موصل اعلام کرده که خانواده‌های این شهر باید دختران خود را به عقد و ازدواج تروریست‌ها در بیاورند یا در غیر این صورت مبلغ ۳۰ هزار دلار پرداخت کنند. (مهدی اشتری، ۱۳۹۵: ۱۱۸)

شماری از زنان در شهر موصل پس از هتک حرمت توسط داعش خودکشی کردند.

استفاده‌ی داعش از این زنان فقط برای لذت جنسی نیست و یک هدف استراتژیک دارند و آن کاهش جمعیت کردها، ایزدی‌ها و شیعیان و افزایش جمعیت تحت حکومت دولت اسلامی است، در نتیجه، کارکرد این زنان فرزندآوری است و اغلب آن‌ها بیش از پنج فرزند دارند که پدران آن‌ها هم مشخص نیستند. داعش برای مردان گروه، مسابقه‌ی حفظ قرآن برپا کرده و برای سه نفر اول مسابقه، جوایزی از میان زنان اسیر قرار داده است.

یک گروه از زنان برده جنسی، زنان مبارز کرد هستند. از شمال عراق برای مبارزه با داعش وارد جبهه ها شده اند، این ها آموزش نظامی دیده اند تا پا به پای مردان بجنگند. اما در مبارزه اسیر شده اند و به بردگی جنسی درآمده اند.

در خاطرات یکی از زنان ایزدی نوشته شده است که روزی که خریداری شده، وقتی سوار ماشین شده به او گفتند مثل گوسفند تو را خریداری کردم، ۷ روز بعد او به یک داعشی الجزایری فروخته شده و بارها مورد تجاوز قرار گرفته و هر بار که قصد داشته طی سال های بردگی فرار کند، به کشتن یکی از بچه هایش تهدید می شده است. (مهدی اشتری، ۱۳۹۵ : ۹۶)

۴-۱-۲ همسران، مادران و فرزندان اعضای داعش:

گروهی دیگر از زنان عضو داعش هستند که در واقع عضو ناخواسته ی داعش می باشند، همسران، پسران و پدرانشان جزء سربازان داعش هستند و خانواده ی خود را نیز همراه برده اند، این زنان هم مخالف عملکرد داعش هستند، برخی از آن ها با همسران خود وارد سرزمین های دولت اسلامی شدند، اما همسر آن ها به هنگام جنگ، زن خود را طلاق داده تا مردان دیگر بتوانند با او ازدواج کنند.

انیس زن شوهر دار تونسی که به همراه شوهرش در بین راه سوار ماشین داعشی ها شد و ظاهراً شوهرش دوست آن ها بوده می گوید: « که در یک هنگ کاملاً آماده خدمت می کره است، او از شوهر خود هم ترسیده بود، ۴۸ ساعت در بن قاضی بودند، سپس به فرودگاه رفتند تا به ترکیه بروند، ابو قاضی (رهبری افرادی که از سوریه برای پیوستن به داعش می آمدند، در یک اردوگاه در بیمارستان متروکه قدیمی در دست او بود.)، در مرز استانبول آن ها را دیده و به محل اردوگاه برده است، این محل برای شبه نظامی ها و همسرانشان بود، زن ها در اینجا دو دسته بودند، یک گروه، سحر از خواب بیدار می شدند و لباس می شستند و غذا می پختند (کمترین نیاز مردها غذا بود) آن ها نزدیک ترین افراد به بهشت بودند) از دیدگاه داعش)، خیلی از آن ها شوهرانشان کشته شده و دوباره ازدواج کرده بودند،

شوهرانیس به جبهه ی قصیر رفت بعد از یک ماه برگشت، همسرش را طلاقش داد و رفت و هیچ وقت برنگشت. فقط دو روز بعد از طلاق، فرمانده پیشنهاد داد که با او ازدواج کند، دو روز بعد از ازدواج، فرمانده هم طلاقش داد، انیس می خواست فرار کند، در گرداب گیر افتاده بود و چاره ای جز تسلیم شدن نداشت، هفته ای پنج بار ازدواج می کرد. بعد از مدتی برای خودش هم عادی شده بود، زمانی که باردار شد بیرونش کردند، یک کیلومتر مانده به مرز او را رها کردند، مامورهای گشت مرزی انیس را به سفارت تونس بردند. آن ها او را به تونس برگرداندند، در تونس، زندانی شد، به ایدز مبتلا شده بود، نمی توانست باکسی حرف بزند از همه گریزان بود تحت نظر مشاور قرار گرفت.

این تنها یک مثال از میان تعداد زیاد زنانی است که اینگونه در عضویت داعش قرار گرفته اند.

۲- مخالفت از بیرون از گروه داعش

۲-۲-۱- چهره های سیاسی

در بیان زنان مخالف داعش که بیرون از این گروه قرار دارند می توان به چهره ای سیاسی و اجتماعی اشاره کرد. کسانی که به لحاظ جایگاهی که دارند واکنش ها و نظریات آن ها بسیار تاثیرگذار است. از آن جمله می توان به افراد زیر اشاره کرد.

• آنگلا مرکل صدراعظم آلمان

یکی از مخالفان اصلی گروه داعش در میان زنان، صدراعظم آلمان است که در حال حاضر قدرتمندترین زن در عرصه ی سیاسی در جهان می باشد. او بارها در سخنرانی های مختلف خود نسبت به ماهیت گروه داعش و تشکیلات آن ها اعتراض کرده است و در آخرین سخنان خود هم اعلام کرده که بر خلاف نظر دونالد ترامپ که گفته بود داعش تمام شده است، معتقد می باشد که داعش هم چنان وجود دارد و فقط از برخی از مناطق، بیرون رفته و شهرهای مهمی در عراق و به خصوص سوریه در اختیار آن هاست و این برای امنیت جهان خطرناک است. آلمان به دستور آنگلا مرکل تابعیت

شهروندانی که به داعش پیوستند را سلب کرد بیش از هزار آلمانی از سال ۲۰۱۳ برای پیوستن به داعش به سوریه رفتند که یک سوم این افراد کشته شدند.

• **فدریکا موگرینی مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا:**

او معتقد است گروه دولت اسلامی تهدیدی از جانب اسلام علیه مسلمانان و کشورهای عربی است تلاش های جامعه ی جهانی علیه گروه تروریستی داعش و طرح های نظامی یا انسانی که تاکنون در این راستا صورت گرفته است ، همگی به منظور حفظ امنیت در سراسر جهان می باشد، وی می گوید جنگ علیه تهدید شورشیان بر هر اقدامی مقدم است، این نوعی جنگ فرهنگی و احترام به حقوق شهروندی تلقی می شود.

• **ماری هارلف سخنگوی وزارت خارجه آمریکا:**

به نظر او باید گفتگو های زیادی درباره ی خطر داعش در مجمع عمومی سازمان ملل متحد انجام شود کشورهای زیادی باید شرکت کنند . داعش یکی از محورهای اصلی نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد خواهد بود.

• **هیلاری کلینتون وزیر امور خارجه سابق آمریکا:**

او در کتاب «گزینه های سخت» بیان کرده که داعش ساخته ی دست آمریکاست قطعاً سکوت آمریکایی ها در قبال این سازمان تروریستی و مقابله نکردن با آن در حالی که این سازمان در آغاز راهش بوده است، نشان می دهد آمریکایی ها نه تنها کوتاهی کرده اند، بلکه محاسبات و ارزیابی های اشتباهی داشته اند، که سبب شد امور به اینجا برسد که رسیده است.

• **رافائل بانوچی مدیر مطالعات امنیت بین الملل مرکز مطالعات سلطنتی خدمات مشترک انگلیس :**

او می گوید زنان در گروه تند رو و افراط گرایی چون داعش خود را بخشی از این گروه به خصوص در بعد اجتماعی آن ملاحظه می کنند و خود را وقف قضیه ای می کنند که به آن ایمان و باوری واقعی و حقیقی دارند نقش زنان در داعش تنها جذب نیروی انسانی زن برای گروه نیست، بلکه پیوستن مردان به صفوف داعش را هم شامل می شود و از همه مهم تر ایجاد انگیزه برای مردان جهت حفظ اندیشه ها و خط مشی گروه در خارج از مناطق تحت تصرف آن و در دیگر کشورها از جمله کشورهای اروپایی را نیز شامل می شود و شاید به همین دلیل است که مشاهده می کنیم که داعش با چه سرعتی در کشورهای اروپایی در حال ریشه دواندن و انتشار است.

• **سمر یزیک نویسنده و کارشناس سوری مسائل گروه های تروریستی و جنبش های افراط گرا:**

بر این باور است که داعش از زنان به عنوان ابزاری جهت جذب نیروی انسانی استفاده می کند و در میدان های نبرد در پست های مختلف به کار می گیرد، از جمله این که در خبرها آمده بود داعش در شهر سرت لیبی زادگاه سرهنگ قذافی و هم چنین در شهر موصل در شمال عراق دارای یگانی از زنان تک تیرانداز بوده و جذب زنان توسط داعش بر اساس برنامه و نقشه ی از پیش طراحی شده ای صورت می گیرد ، با نام « زن در دولت اسلامی داعش » که منشور کتیبه الخنساء داعش تحت همین عنوان منتشر شد.

در مجموع می توان چنین بیان کرد که داعش در بیرون و داخل گروه خود پیروان و مخالفانی دارد که با گونه های مختلف با ایدئولوژی داعش همراه و هم سو یا در مبارزه هستند. گروه هایی از زنان هستند که با اراده و میل قلبی به داش پیوستند و به شیوه های گوناگون در حال خدمت رسانی به می باشند، گروهی دیگر از زنان هستند که به اجبار وارد داعش شدند و به زور تن به فرمان آن ها داده اند. بخشی از زنان هم هستند که عضو داعش نیستند اما در نقاط مختلف دنیا به تایید ایدئولوژی داعش می پردازند و در هایت دسته آخر زنان هم هستند که بیشترین جمعیت مبحث ما را در بر می گیرند و کسانی هستند که نه عضو داعش هستند و نه تایید کننده آن ها بلکه مخلف سر سخت داعش می باشند که یا دارای مقام سیاسی می باشند از تریبون جایگاه سیاسی اظهار نظر می کنند یا این که هیچ فعالیت خاص اجتماعی ندارند اما در تفکر خود و یا وبلاگ های شخصی به مخالفت علنی با داعش می پردازند.

آن چه که مسلم است با توجه به این که داعش یک گروهک از هم پاشیده می باشد و در حال حاضر گستره ی فعالیت آن ها به بخش کوچکی از سوریه محدود گردیده و امکان انجام اقدامات تروریستی آن ها وجود ندارد، در واقع زنانی که داوطلبانه به آن ها پیوسته اند هم به نوعی شکست خورده قلمداد می شوند.

هر یک از گروه های زنان در دسته های سه گانه ی ذکر شده در این مقاله که به صورت داوطلبانه وارد گروه داعش

شده اند به نوعی در واقع شکست خورده اند، آن ها یا با اقدامات انتحاری و مسلحانه، خود را در معرض خطرات

بسیاری قرار می دهند که در نهایت یا کشته یا دستگیر می شوند و در زندان به مجازات های سختی گرفتار می گردند یا در صورت بروز خطا در اقدامات خود توسط سران داعش مورد مجازات و شکنجه قرار می گیرند و بعضا اعدام می شوند، آن هایی هم که برای جهاد نکاح و تقویت روحیه ی سربازان به آن ها ملحق شده اند قطعاً دچار آسیب های روحی و جسمی بسیاری گردیده اند که اکثراً جبران ناپذیر می باشد.

در نهایت می توان چنین گفت که زنان به عنوان نیمی از جمعیت جهان نقش به سزایی در مقابل این گروه تروریستی دارند و موضع گیری های مبنی بر مخالفت با داعش توسط چهره های سیاسی و اجتماعی بسیار تاثیرگذار می باشد.

این که داعش با وجود همه ی تبلیغات گسترده ای که انجام داده هم چنان نتوانسته است تعداد قابل توجهی از زنان را به صورت داوطلبانه جذب دولت اسلامی نماید نشانگر دو چیز است :

- ۱- عملکرد آن ها ، آن چنان تنفر انگیز است که زنان رغبتی برای پیوستن و حمایت نشان نمی دهند .
 - ۲- تبلیغات زنان روشنفکر مسلمان و غیر مسلمان علیه داعش آن چنان موثر بوده که چهره ی واقعی این گروه مخوف را به درستی ترسیم نموده و دختران و زنان توانسته اند در سال های اخیر به خوبی درمورد عملکرد نابهنجار دولت اسلامی عراق و شام آگاهی لازم را به دست آورند.
- امید است که با اقدامات شجاعانه ی سپاه قدس در سوریه و عراق و فداکاری های مدافعان حرم اندک باقی مانده ی تروریست های داعش نیز سرکوب گردند و منطقه ی خاورمیانه از وجود شرّ آنان پاک گردد و جهانیان از این پس در صلح و آرامش زندگی نمایند.

منابع:

- ۱- ابوبکر ناجی - آزاده گریوانی - مدیریت توحش - پژوهشگاه فرهنگ ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۶
- ۲- اردوان احمدی - داعش در سوریه ، پیشینه و روندها - نشر سیادت، ۱۳۹۶
- ۳- امید حاجوی ، دختر ایزدی، انتشارات آگاه، ۱۳۹۷
- ۴- امیررضا پرحلم ضیابری ، داعش و جهاد النکاح ، نشر پرسمان، ۱۳۹۴
- ۵- حسن مصطفی - داعش زیرساخت های فکری و معرفتی - موسسه فرهنگی هنری آفتاب خرد، ۱۳۹۴
- ۶- زولفو لیوانلی ، پری اشتري ، بی قراری (ملک ناز ، دختر ایزدی) ، نشر کتاب پارسه، ۲۰۱۷
- ۷- دنیا میخائیل - در بازار اسیران - نشر نیماژ، ۲۰۱۷
- ۸- سید رضا صدرالحسینی - داعش : اندیشه و عمل - نشر زمزم ، ۱۳۹۵
- ۹- سید علی نجات ، کالبدشکافی داعش از ظهور تا افول ، موسسه فرهنگی مطالعات و بین المللی ابرار معاصر تهران
۱۳۹۴،
- ۱۰- سید مهدی نورانی - داعش از کاشت تا برداشت - نشر شهید کاظمی، ۱۳۹۴
- ۱۱- مهدی اشتري - عشاق زیر گیوتین داعش - نشر البرز - ۱۳۹۵
- ۱۲- عبدالمحمد شریفیات - داعش افکار و تشکیلات - دارالاعلام لمدرسه اهل بیت علیهم السلام، ۱۳۹۵
- ۱۳- علی بختیار - داعش خشونت شرقی و نقد عقل فاشیستی - نشر مرکز، ۱۳۹۴
- ۱۴- فواد ابراهیم - داعش نوستالژی خلافت - موسسه مطالعات راهبردی اندیشه سازان نور، ۱۳۹۶
- ۱۵- محمد حسن حبیبیان - داعش حقیقی و حقیقت داعش - پژوهشکده مطالعات کاربردی قلم، ۱۳۹۵
- ۱۶- نادیا مرادی - سمیرا چوپانی - آخرین دختر - سرگذشت من از اسارات و مبارزه با خلافت اسلامی داعش ، نشر
کوله پستی، ۱۳۹۵
- ۱۷- یورگن تودنهوفر ، علی عبداللهی ، زهرا معین الدینی ، ده روز با داعش از درون دولت اسلامی ، نشر کوله
پستی، ۲۰۱۶